

Landes-Regierungs-Blatt

für das

Krakauer Verwaltungsgebiet.

Jahrgang 1858.

Erste Abtheilung.

XII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 15. Mai 1858.

DZIENNIK RZĄDU KRAJOWEGO

d l a

Okręgu Administracyjnego Krakowskiego.

Rok 1858.

Oddział pierwszy.

Zeszyt XII.

Wydany i rozesłany dnia 15. Maja 1858.

50.

Verordnung des Ministers für Cultus und Unterricht vom 29. März 1858,

(Reichs-Gesetz-Blatt XIV. Stück, N. 50, ausgegeben am 13. April 1858),

wirksam für den ganzen Umfang des Reiches,

die Durchführung der Artikel VI und XVII des Concordates, bezüglich der theologischen Studien, betreffend.

Ueber die Regelung des Unterrichtes in den theologischen Wissenschaften wird mit Hinsicht auf die Bestimmungen des Concordates und in Folge der Allerhöchsten Entschliebung vom 8. März 1858 Nachstehendes bekannt gemacht:

Nach dem siebzehnten Artikel des Concordates steht es den Bischöfen frei, den Unterricht der Zöglinge ihrer Seminarien nach Richtschnur des Kirchengesetzes mit voller Freiheit zu leiten. Die Bischöfe der im Jahre 1856 zu Wien gehaltenen Versammlung haben es jedoch als wichtig und heilsam anerkannt, bei Einrichtung ihrer theologischen Diöcesan-Lehranstalten gemeinsam zu Werke zu gehen, und sich daher für dieselben, mit Ausnahme der, den lombardisch-venetianischen Diöcesen angehörigen, zu den folgenden Bestimmungen geeinigt, welche sie bei den Verfügungen der Provinzialconcilien im Auge zu behalten beabsichtigen.

§. 1.

In die theologischen Studien sind nur solche aufzunehmen, welche das Unter- und Obergymnasium mit hinreichendem Erfolge zurückgelegt haben.

§. 2.

Die Theologie zerfällt in vier Jahrgänge, und wird von sechs oder wenigstens vier Professoren vorgetragen.

§. 3.

An allen theologischen Lehranstalten müssen Dogmatik, Moral und Pastoral, Kirchengeschichte, Kirchenrecht, die heilige Schrift des alten und neuen Bundes und hebräische Sprache gelehrt werden; doch kann der Bischof die Zöglinge von Erlernung der hebräischen Sprache, in soweit es ihm zweckmäßig scheint, loszählen.

§. 4.

In soweit es nach Maßgabe der Verhältnisse möglich ist, sollen vorzüglich über die Väterkunde, doch auch über andere dem Diener der Kirche nützliche Gegenstände außerordentliche Vorlesungen gehalten werden.

§. 5.

Die Bischöfe beabsichtigen bei dem Unterrichte ihrer Seminariums-zöglinge die Reihenfolge der ordentlichen Lehrfächer nach folgendem Entwurfe zu bestimmen:

50.

Rozporządzenie Ministra Wyznań i Oświecenia z dnia 29. Marca 1858,

(Dziennik Praw Państwa, Część XIV, Nr. 80, wydana dnia 13. Kwietnia 1858),

obowiązujące w całej objętości Państwa,

dotyczące przeprowadzenia artykułów VI i XVII konkordatu, względem nauk teologicznych.

Co się tyczy regulacyi nauk teologicznych ogłasza się, ze względem na postanowienia konkordatu w skutek Najwyższej Uchwały, co następuje:

Wedle siedmnastego artykułu konkordatu wolno jest biskupom, kierować nauką seminarzystów swoich stósownie do ustawy kościelnej bez wszelkiego ograniczenia. Biskupi zgromadzenia, odbytego w roku 1856 w Wiedniu uznali atoli za rzecz ważną i zbawienną, spólnie działać przy urządzeniu teologicznych swoich zakładów dyjecezalnych i zgodzili się przeto, z wyjątkiem zakładów, należących do dyjecezyj Lombardzko-Weneckich na postanowienia następujące, które oni przy rozporządzeniach soborów prowincjonalnych na baczności mieć chcą.

§. 1.

Na nauki teologiczne ci tylko przyjętymi być mogą, którzy z dostatecznym skutkiem odbyli gimnazyjum niższe i wyższe.

§. 2.

Teologija składa się z czterech lat, i wykładaną będzie przez sześciu lub najmniej czterech profesorów.

§. 3.

Po wszystkich teologicznych zakładach muszą być wykładane: dogmatyka, moralna i pastoralna, historyja kościelna, prawo kościelne, pismo święte starego i nowego zakonu, tudzież język hebrajski; wszelako biskup uwolnić może uczniów od języka hebrajskiego, o ile to za stósowne uznaje.

§. 4.

O ileby w miarę okoliczności skutecznie się dało, miejsce mieć winny nadzwyczajne odczyty osobliwie co do znajomości doktorów kościelnych, lubo i co do innych przedmiotów, kapłanowi potrzebnych.

§. 5.

Biskupowie zachować chcą przy nauce swych seminarzystów kolejność zwyczajnych przedmiotów naukowych wedle planu następnego:

Erster Jahrgang.

Allgemeiner Theil der Dogmatik.

Einleitung in die heilige Schrift.

Erklärung der heiligen Schrift des alten Bundes aus der Vulgata.

Hebräische Sprache.

Zweiter Jahrgang.

Besonderer Theil der Dogmatik.

Erklärung der heiligen Schrift des neuen Bundes aus der Vulgata, mit fortlaufender Rücksicht auf die Begründung der Glaubenslehre.

Erklärung des Urtextes.

Dritter Jahrgang.

Kirchengeschichte, mit vorherrschender Rücksicht auf Dogmen und Verfassungsgeschichte.

Moraltheologie, mit besonderer Rücksicht auf die Bedürfnisse des Beichtvaters.

Vierter Jahrgang.

Pastoraltheologie im engeren Sinne.

Liturgik.

Geistliche Beredsamkeit.

Katechetik, Unterrichtslehre.

Kirchenrecht.

§. 6.

Das Latein ist die ordentliche Sprache der theologischen Lehrvorträge. Eine Ausnahme soll nur für einzelne Lehrfächer und aus wichtigen Gründen gemacht werden.

§. 7.

Als Professoren der Theologie sollen nur Solche angestellt werden, welche ihre Befähigung durch eine schriftliche Prüfung und einen mündlichen Probenvortrag ausgewiesen haben, doch kann mit Männern, welche ihre Fähigkeit durch Leistungen als Lehrer oder Schriftsteller bereits hinreichend bewährt haben, eine Ausnahme gemacht werden.

§. 8.

Bei Erledigung von Lehrkanzeln an Diöcesan-Lehranstalten ist die Bewerbung von dem Bischofe wenigstens in der ganzen Diöcese auszuschreiben. Bei Lehranstalten, welche mehreren Diöcesen gemeinsam sind, soll die Ausschreibung in allen diesen Diöcesen veranlaßt werden.

§. 9.

Wo der Religionsfond für den Gehalt des Professors Sorge trägt, wird der Bischof die eingetretene Erledigung der Lehrkanzel der obersten Landesbehörde bekannt geben.

Rok pierwszy.

Ogólna część dogmatyki.

Wstęp do Pisma świętego.

Objaśnienie Pisma świętego starego Testamentu z Wulgaty.

Język hebrajski.

Rok drugi.

Specyjalna część dogmatyki.

Objaśnienie Pisma świętego nowego Testamentu z Wulgaty, z ciągłym względem na uzasadnienie nauki religijnej.

Objaśnienie tekstu pierwotnego.

Rok trzeci.

Historyja kościelna z przeważającym względem na dogmy i historyję urzędzenia kościelnego.

Teologija moralna, z szczególnym względem na potrzeby spowiednika.

Rok czwarty.

Teologija pastoralna w znaczeniu ściślejszém.

Liturgija.

Duchowne krasomówstwo.

Katechetyka, metodyka.

Prawo kościelne.

§. 6.

Język łaciński jest zwyczajnym dla wykładów teologicznych. Wyjątek miejsce ma dla pojedynczych tylko przedmiotów naukowych i z ważnych powodów.

§. 7.

Jako profesorowie teologii ci tylko ustanowieni być mogą, którzy zdolność swą wykazali w egzaminie piśmiennym i ustnym na próbę wykładem; wyjątek miejsce mieć może tylko względem tych mężów, którzy już dostatecznie udowodnili zdolności swe pracami jako nauczyciele lub autorowie.

§. 8.

W razie zawakowania katedry w zakładzie naukowym dyjecezalnym, konkurs rozpisany być winien przez biskupa przynajmniej w całej dyjecezyi. W zakładach, kilku dyjecezyjom spólnych, zarządzoném będzie rozpiśanie konkursu we wszystkich tych dyjecezyjach.

§. 9.

Gdzie ze strony funduszu religijnego obmyślona jest płaca dla profesora, biskup zawiadomi Najwyższą Władzę krajową o nastąpiioném zawakowaniu katedry.

§. 10.

Der Bischof bestimmt die Fragen und trägt Sorge, daß (die schriftliche Prüfung der Bewerber unter einer, jeden Mißbrauch ausschließenden Aufsicht gehalten werde. Ueber das Ergebniß derselben wird er nebst dem Gutachten der Professoren, der Diöcesan-Lehranstalten auch das, einer anderen theologischen Lehranstalt einholen.

§. 11.

Die Beurtheilung des Probevortrages ist von einem Ordinariatscommissär und den Professoren der Theologie vorzunehmen.

§. 12.

Sollte keine Hoffnung vorhanden sein, durch eine Ausschreibung der Lehrkanzel befähigte Bewerber zu gewinnen, so wird der Bischof für den Vortrag des erledigten Lehrfaches Vorsorge treffen. Wenn der supplirende Lehrer Ein Jahr hindurch den, in ihn gesetzten Erwartungen entsprochen hat, so kann der Bischof denselben zu einer schriftlichen und mündlichen Prüfung zulassen, bei deren Beurtheilung nach §§. 10, 11 vorzugehen ist.

§. 13.

Nach vorgenommener Beurtheilung der Prüfungsleistungen wählt der Bischof aus den Bewerbern Jenen, welcher am meisten Bürgschaften für eine heilbringende Wirksamkeit darbietet, und versichert sich mittelst einer an den Statthalter gerichteten Anfrage, daß demselben kein politisches Bedenken im Wege stehe; worauf er ihm das Lehramt verleiht. Dasselbe ist zu beobachten, wenn der Bischof einen Mann, welcher durch seine Leistungen als Schriftsteller oder Lehrer sich auszeichnet, ohne vorausgegangene Concursprüfung als Professor bezeichnet.

§. 14.

Wo die theologische Lehranstalt für zwei oder mehrere Diöcesen gemeinsam ist, wird zwischen den betreffenden Bischöfen eine Uebereinkunft zu Besetzung der theologischen Lehrämter zu schließen sein.

Seine k. k. Apostolische Majestät haben diese Bestimmungen als den, im Concorde aufgestellten Grundsätzen vollkommen entsprechend zu genehmigen geruht, und erwarten, daß dieselben bei der Wichtigkeit, welche die Heranbildung der durch Seelsorge und Unterricht wirkenden Geistlichkeit auch für den Staat hat, ohne Vorwissen der kaiserlichen Regierung nicht abgeändert werden. Allerhöchstdieselben setzen voraus, daß die Bischöfe bei Oberleitung und Beaufsichtigung der theologischen Lehranstalten jener Ordensgeistlichen, welche einem Generalobern, der bei dem heiligen Stuhle seinen Wohnsitz hat, nicht unterstehen, an den vorgelegten zweckmäßigen Anordnungen in allen wesentlichen Puncten festhalten werden. In Betreff der Männer, welche an solchen Anstalten das Lehramt übernehmen sollen, werden die Bischöfe sich in derselben Weise wie bei den Professoren ihrer Diöcesan-Lehranstalten die Ueberzeugung verschaffen, daß denselben kein politisches Bedenken im Wege stehe.

§. 10.

Biskup wyznaczy pytania i staranie mieć będzie, ażeby *examin* piśmienny kandydatów odbyty być mógł pod nadzorem, wszelkie nadużycie wyłączającym. O wyniku onegoż zasiągnie on opinii profesorów zakładu naukowego dyjecezałnego równie jak i innego zakładu teologicznego.

§. 11.

Ocenienie wykładu na próbę przedsięwziętém będzie przez komisarza ordynaryjackiego i profesorów teologii.

§. 12.

Gdyby nie było nadziei do pozyskania zdolnych kandydatów przez rozpisanie katedry, wówczas biskup staranie mieć będzie o wykłady przedmiotu katedry zawakowanej. Jeżeli nauczyciel *supplent* odpowiedział oczekiwaniom przez rok cały, natedy biskup przypuścić go może do egzaminu piśmiennego i ustnego, przy którego ocenieniu postąpić należy wedle §§. 10 i 11.

§. 13.

Po ocenieniu prac popisowych obierze biskup tego z kandydatów, który najwięcej podaje rękojmi dla zbawiennój działalności, i zabezpieczy się w drodze zapytania, wystósowanego do namiestnika, względem tego, czy nie zachodzi przeciw niemu wątpliwość jaka polityczna; poczem udzieli mu urząd nauczycielski. Toż samo zachowaném być ma, gdy biskup chce mieć profesorem bez poprzedniego *examinu* konkursowego, męża, który się pracami swemi odznacza jako autor lub nauczyciel.

§. 14.

Gdzie zakład teologiczny spółny jest dwom lub kilku dyjecezyjom, nastąpić ma porozumienie między dotyczącymi biskupami względem obsadzenia katedr nauczycielskich teologicznych.

Jego C. K. Apostolska Mość raczył postanowienia niniejsze zatwierdzić jako zupełnie zgodne z zasadami, w konkordacie wyrzeczonemi, i pokłada nadzieję, że takowe dla ważności, jaką ma w Państwie wykształcenie duchowieństwa, zajmującego się opieką dusz i nauką, nie będą zmienione bez wiedzy Rządu Cesarzskiego. Najjaśniejszy Pan *supponuje*, iż biskupi przy naczelnym kierunku i dozorze nad teologicznemi zakładami tych zakonników, którzy nie podlegają jenerałowi zakonu, mającemu siedzibę swą w Stolicy Apostolskiej, ściśle trzymać się będą przedłożonych rozporządzeń stósownych we wszelkich punktach istotnych. Względem mężów, którzy po zakładach takowych urząd nauczycielski objąć mają, biskupi w ten sam sposób, jak przy profesorach zakładów swoich dyjecezałnych przekonają się, czy nie stoi im w drodze wątpliwość jaka polityczna.

Zugleich haben Seine k. k. Apostolische Majestät anzuordnen geruht, daß die Ministerialverordnung vom 30. Juni 1850 (Nr. 319 des Reichs-Gesetz-Blattes), nachdem dieselbe die selbständige kirchliche Leitung der betreffenden Lehranstalten nicht beirrt, auf den ganzen Umfang des Reiches ausgedehnt werde, demnach haben die Bischöfe von den ihrer Leitung unterstehenden theologischen Diöcesan- und Kloster-Lehranstalten zu Anfang jedes Studienjahres und zwar längstens bis Ende des ersten Monates nach Beginn der Vorlesungen eine Personalstandestabelle des Lehrkörpers, dann in einer gesonderten Eingabe ein Verzeichniß der Lehrgegenstände mit Angabe der Stundenzahl, wie auch ein, nach Jahrgängen geordnetes Verzeichniß der Schüler mit Angabe ihres Alters, und bei denen des ersten Jahrganges mit dem Nachweise ihrer Vorstudien, dem Ministerium im Wege der politischen Landesstelle einzusenden.

An den theologischen Facultäten ist bei Anstellung der von Seiner Majestät zu ernennenden Professoren in nachstehender Weise vorzugehen:

Wird an einer theologischen Facultät die Stelle eines Professors erlediget, dessen Lehrthätigkeit nothwendig ist, damit die Zöglinge des bischöflichen Seminars in Gemäßheit des, Seiner Majestät vorgelegten Lehrplanes unterrichtet werden, und wünscht der Bischof für dieselbe einen Mann, welcher seine Befähigung bereits durch Leistungen im Lehrfache oder als Schriftsteller hinreichend bewährt hat, so bleibt es demselben unbenommen, sich nach Anhörung des theologischen Lehrkörpers mit dem Unterrichtsministerium ins Einvernehmen zu setzen. Wünscht der Bischof keine Berufung, oder sollte über dieselbe ein Einvernehmen nicht hergestellt werden können, so ist durch das Unterrichtsministerium mittelst der öffentlichen Blätter eine Bewerbung auszusprechen. Die zur schriftlichen Prüfung erforderlichen Fragen bestimmt der Bischof und übergibt dieselben dem genannten Ministerium, welchem es vorbehalten ist, einem Bewerber zu gestatten, der Concursprüfung sich an einer, in der Ausschreibung nicht bezeichneten theologischen Lehranstalt zu unterziehen. Der Probenvortrag wird im Beisein eines bischöflichen Commissions gehalten.

Die Beurtheilung des wissenschaftlichen Werthes der Prüfungsarbeiten wird das Ministerium in der bisher üblichen Weise veranlassen, und sodann unter Mittheilung sämmtlicher Gesuche, der Prüfungsarbeiten und der Beurtheilung des Probenvortrages sich mit dem betreffenden Bischöfe ins Einvernehmen setzen, damit die Wünsche desselben im Sinne des sechsten Concordats-Artikels berücksichtigt werden können. In letzterer Beziehung müßte eine Ausnahme eintreten, wenn einem Manne, welchen der Bischof zu Verwaltung des erledigten Lehramtes für vorzugsweise tauglich hielte, ein politisches Bedenken im Wege stünde.

Wird an einer theologischen Facultät die Stelle eines Professors erlediget, dessen Lehrthätigkeit nicht nothwendig ist, damit die Zöglinge des bischöflichen Seminars in

Zarazem raczył Jego C. K. Apostolska Mość rozporządzić, ażeby ministeryjalne rozporządzenie z dnia 30. Czerwca 1850 r. (Nr. 319 Dziennika Praw Państwa), ponieważ takowe nie uwłącza bynajmniej samodzielnemu kościelnemu kierunkowi dotyczących zakładów naukowych, rozciągniętem zostało na całą objętość Państwa, skutkiem czego biskupi, co się tyczy zakładów teologicznych, tak dyjecezalnych jak zakonnych, ich sterowi powierzonych, z początkiem każdego roku szkolnego a to najdalej aż do końca pierwszego miesiąca po rozpoczęciu odczytów, przesyłać będą Ministerstwu w drodze politycznej władzy krajowej tabelę stanu personalnego ciała nauczycielskiego, tudzież w oddzielném podaniu wykaz przedmiotów naukowych z wyszczególnieniem godzin, jako téż podług lat uporządkowany wykaz uczniów z wyszczególnieniem wieku ich, a przy uczniach pierwszego roku z wyszczególnieniem ich nauk przygotowawczych.

Przy ustanowieniu profesorów na wydziałach teologicznych, którzy przez Jego Mość Najjaśniejszego Pana mianowanymi być mają, postępować się będzie w sposób następujący:

Jeżeli zawakuje posada profesora przy wydziale teologicznym, którego czynność nauczycielska potrzebną jest, aby alumni seminaryjum biskupiego pobierali naukę stósownie do planu naukowego Jego Cesarskiej Mości przedłożonego, a życzy sobie biskup na posadzie takowej, mieć męża, który wykazał dostatecznie już zdolność swoją przez prace w zawodzie naukowym lub jako nauczyciel, pozostawioném sobie będzie, wejść w téj mierze w porozumienie z Ministerstwem Oświecenia po wysłuchaniu ciała nauczycielskiego teologicznego. Jeżeli biskup nie życzy sobie powołania, albo jeżeli w téj mierze nie może zająć porozumienie, wówczas rozpisany być ma konkurs przez Ministeryjum Oświecenia drogą dzienników publicznych. Pytania, wymagane do egzaminu piśmiennego, ustanawia biskup i przedkłada takowe rzeczonemu Ministerstwu, które pozostawioném sobie ma, dozwolić kandydatowi, by się poddał egzaminowi konkursowemu w zakładzie naukowym teologicznym, w konkursie nie wyszczególnionym. Wykład na próbę odbyty będzie w obecności komisarza biskupiego.

Ocenienie naukowej wartości robót popisowych zarządzi Ministerstwo w sposób dotychczasowy, a następnie przy zakomunikowaniu wszelkich podań, prac popisowych i ocenienia wykładu na próbę wejdzie w porozumienie z dotyczącym biskupem, ażeby życzenia jego w myśl szóstego artykułu konkordatu uwzględnione być mogły. W ostatnim względzie musiałby zająć wyjątek, gdyby stała w drodze polityczna wątpliwość mężowi, którego biskup osobiwie za zdolnego uznaje do posady zawakowanej.

Jeżeli zawakuje posada profesora w wydziale teologicznym, którego czynność nauczycielska nie jest konieczną, ażeby alumni seminaryjum biskupiego stoso-

Gemäßheit des, Seiner Majestät vorgelegten Lehrplanes unterrichtet werden, so steht es dem Bischöfe der Diocese frei, auf die Berufung eines befähigten Mannes anzutragen, sowie auch das Ministerium dem Bischöfe einen solchen bezeichnen kann. Wird es als nothwendig anerkannt, eine Bewerbung auszuschreiben, so sind die obigen Bestimmungen zu beobachten. Die Ernennung wird stets Einem aus Jenen zu Theil werden, welchen der Bischof die Sendung und Vollmacht des Lehramtes zu ertheilen bereit ist.

Alle theologischen Facultäts-Professoren sollen übrigens in der Regel Doctoren der Theologie sein und ihre Anstellung ist, wie bisher, durch drei Jahre als eine provisorische zu betrachten, wenn sie nicht gleich bei der Ernennung für definitiv erklärt wird.

Dem Bischöfe der Diocese, in welcher sich die Lehranstalt befindet, steht es zu, von sämmtlichen Professoren und Lehrern der Theologie die Gewährleistung kirchlicher Gesinnung zu fordern, ihren Wandel, ihre Lehre und gesammte Amtsthätigkeit fortwährend zu überwachen, und, wenn sie in einer dieser Beziehungen sich ihres Berufes unwürdig erweisen sollten, die Ermächtigung zum Vortrage der Theologie zurückzunehmen.

Im Uebrigen haben, in wieweit durch die gegenwärtige Verordnung nicht anders verfügt wird, für die Wirksamkeit der theologischen Facultätsprofessoren die Bestimmungen der Cultusministerial-Erlässe vom 30. Juni 1850 (Nr. 319 des Reichs-Gesetz-Blattes) und vom 16. September 1851 (Nr. 216 des Reichs-Gesetz-Blattes*) zu gelten, durch welchen letzteren die Anwendung der allgemeinen Anordnungen vom 1. October 1850 über die Facultätsstudien auf die Studirenden der Theologie ihre nähere Bestimmung erhält und dem Vorhaben der Bischöfe Genüge geschieht, sich über die Fortschritte der Schüler in sämmtlichen Lehrfächern durch genau zu überwachende Prüfungen Gewißheit zu verschaffen, und über den Erfolg der ganz- oder halbjährigen Prüfungen in bisheriger Weise Zeugnisse ausstellen zu lassen.

Graf Thun m. p.

51.

Verordnung der Ministerien des Innern, der Justiz und der obersten Polizeibehörde vom 2. April 1858,

(Reichs-Gesetz-Blatt, XIV. Stück, Nr. 51, ausgegeben am 13. April 1858),

giltig für alle Kronländer, mit Ausnahme der Militärgränze,

betreffend die Uebertretungen der Meldungsvorschriften.

In Gemäßheit der Allerhöchsten Entschliessung vom 18. März 1858 verordnen die Ministerien des Innern und der Justiz und die oberste Polizeibehörde, wie folgt:

*) Allgemeines Landes-Gesetz- und Regierungsgelblatt für das Kronland Galizien und Lobomerien vom Jahre 1852, XXXIII. Stück, Nr. 281, Seite 816.

wnie do planu naukowego, Jego Mości przedłożonego, naukę pobierali, wówczas przysłuży biskupowi wolność zrobić wnioski na powołanie męża zdolnego, a również też i Ministerstwo biskupowi takowegoż wskazać może. Gdyby uznano potrzebę rozpisania konkursu, wówczas zachowane być mają powyższe postanowienia. Mianowanie przypadnie zawsze na jednego z tych, którym biskup powołanie i pełnomocnictwo urzędu nauczycielskiego udzielić gotów jest.

Wszyscy profesorowie wydziału teologicznego zresztą powinni w zasadzie być doktorami teologii, a ustanowienie ich uważanem będzie jak dotychczas za prowizoryczne przez ciąg lat trzech, jeżeli nie będzie już przy zamianowaniu za stanowcze orzeczone.

Biskupowi dyjecezyi, w której się znajduje zakład naukowy, przysłuży prawo żądać od wszystkich profesorów i nauczycieli teologii zapewnienia kościelnego sposobu myślenia, ciągle pod dozorem swoim mieć ich postępowanie, ich naukę i zupełną czynność urzędową, a gdyby pod którymbądź z tych względów okazali się niegodnymi powołania swego, odebrać im upoważnienie do wykładu teologii.

Co do reszty, o ile niniejsze rozporządzenie nie stanowi co innego, dla zakresu działalności profesorów przy wydziałach teologicznych, moc mają postanowienia rozrządzeń Ministerstwa Oświecenia z dnia 30. Czerwca 1850 (Nr. 319 Dziennika Praw Państwa) tudzież z dnia 16. Września 1851 (Nr. 216 Dziennika Praw Państwa*), przez które ostatnie bliżej określone jest zastosowanie ogólnych rozporządzeń z dnia 1. Października 1850 r. o studyjach wydziałowych do uczniów teologii, oraz zadosyć stać się przedsięwzięciu biskupów, tak pod względem zapewnienia się o postępach uczniów we wszystkich przedmiotach naukowych za pomocą examinów, ściśle kontrolowanych, jak pod względem żądania wystawiania świadectw w sposób dotychczasowy o postępach, wykazanych przy egzaminach rocznych lub półrocznych.

Hrabia **Thun** m. p.

51.

Rozporządzenie Ministerstw Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości i Najwyższej Władzy policyjnej z d. 2. Kwietnia 1858,

(Dziennik Praw Państwa, Część XIV, Nr. 51, wydana dnia 13. Kwietnia 1858),

obowiązujące we wszystkich Krajach koronnych, z wyjątkiem Pogranicza Wojskowego.

dotyczące przestępstw przepisów meldunkowych.

Stósownie do Najwyższego Postanowienia z dnia 18. Marca 1858 r. rozporządzają Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości, tudzież Najwyższa Władza policyjna co następuje:

*) Powszechny Dziennik Praw krajowych i rządowych dla Kraju koronnego Galicyi i Lodomeryi z roku 1852, Część XXXIII, Nr. 281, stron. 816.

1. Die Uebertretungen der Meldungsvorschriften sind ohne Ausnahme von den politischen, und an Orten, wo sich landesfürstliche Polizeibehörden befinden, von diesen zu untersuchen und zu bestrafen.

Hiernach erhält es von der Zuständigkeit der Gerichte in den Uebertretungsfällen des §. 320 des Strafgesetzes vom 27. Mai 1852, sub a), b), c) und d) sein Abkommen.

2. Diese Uebertretungen sind mit 5—100 fl., oder mit Arrest von Einem bis vierzehn Tagen zu bestrafen.

An dieses Strafausmaß ist sich überall ohne Unterschied der Orte zu halten, und es hat daher von allen in anderer Weise bestimmten Strassätzen sein Abkommen zu erhalten.

3. Nach diesem Strafausmaße sind auch Gast- und Schankwirths zu bestrafen, welche an Orten, wo Fremdenbücher geführt werden müssen, Fremde bei sich über Nacht aufnehmen, ohne zur Beherbergung berechtigt zu sein.

Bei mehr als zweimaliger Bestrafung kann nach Umständen auch die Abschaffung von dem Schankgewerbe verhängt werden.

4. Bezüglich des Verfahrens, des Recurses und der Verjährung kommen die Bestimmungen der Ministerialverordnung vom 3. April 1855, Nr. 61 des Reichs-Gesetz-Blattes *), und beziehungsweise der Ministerialverordnung vom 5. März 1858, Nr. 34 des Reichs-Gesetz-Blattes **), in Anwendung.

Freiherr von **Bach** m. p. Graf **Nadasdy** m. p. Freiherr von **Kempfen** m. p. F.M.L.

52.

Erlaß des Ministeriums für Cultus und Unterricht vom 6. April 1858,

(Reichs-Gesetz-Blatt, XIV. Stück, Nr. 52, ausgegeben am 13. April 1858),

giltig für den ganzen Umfang des Reiches,

womit im Verfolge des Erlasses vom 11. December 1857 (Reichs-Gesetz-Blatt v. J. 1857, Nr. 2***) die weitere Ausdehnung der Allerhöchst genehmigten provisorischen Tapordnung des geistlichen Ehegerichtes der Wiener Erzdiöcese auf andere Diöcesen bekannt gegeben wird.

Auf Grund der Allerhöchsten Entschliessung vom 19. August 1857 hat das Ministerium für Cultus und Unterricht gestattet, daß von den geistlichen Ehegerichten der Erzdiöcesen Olmütz, Lemberg (lateinischen, griechisch-katholischen und armenischen Ritus) und Zara, dann der bischöflichen Diöcesen Brünn, Breslau (österreichischer Theil),

*) Landes-Regierungs-Blatt für das Krafauer Verwaltungsgebiet, Jahrgang 1855, Erste Abtheilung, XIX. Stück, Nr. 73, Seite 247.

**) Ebendasselbst, Jahrgang 1858, VIII. Stück, Nr. 34, Seite 139.

***) Ebendasselbst, I. Stück, Nr. 2, Seite 2.

1. Przepisy prawa przepisów meldunkowych dochodzone i karane być mają bez wyjątku przez władze polityczne, a gdzie się znajdują Cesarские władze policyjne, przez te.

Przeto uchyla się właściwość sądów w przestępstwach §. 320 Ustawy karnej z dnia 27. Maja 1852 r. sub a), b), c) i d).

2. Przepisy prawa takowe karane być mają 5—100 złr., albo aresztem od jednego do dni czternastu.

Ten wymiar kary wszędzie bez różnicy miejsc ma być zachowywany, z aczém nie mają już zastosowania wszelkie ustawy karne, w inny sposób orzeczone.

3. Wedle tegoż wymiaru kary karani być winni także i oberżyści i szynkarze, którzy w miejscach, gdzie prowadzone być muszą księgi obcych, takowych na nocleg przyjmują, nie mając upoważnienia do tego.

Przy częstszym niż dwukrotném ukaraniu orzeczone być może wedle okoliczności także odebranie prawa zarobkowania szynkarskiego.

4. Co się tyczy postępowania, rekursu i przedawnienia znajdują zastosowanie Postanowienia rozporządzenia Ministeryjalnego z dnia 3. Kwietnia 1855 r. Nr. 61 Dziennika Praw Państwa *), a względnie Rozporządzenia Ministeryjalnego z dnia 5. Marca 1858 r., Nr. 34 Dziennika Praw Państwa. **).

Baron **Bach** m. p. Hrabia **Nádasdy** m. p. Baron **Kempen** m. p. F. M. P.

52.

Rozządzenie Ministerstwa Wyznań i Oświecenia z dnia 6. Kwietnia 1858,

(Dziennik Praw Państwa, Część XIV, Nr. 52, wydana dnia 13. Kwietnia 1858),

obowiązujące w całym obrębie Państwa,

mocą którego w dodatku do rozządzenia z dnia 11. Grudnia 1857 r. (Dziennik Praw Państwa z r. 1859, Nr. 2 ***) obwieszczoném zostaje dalsze rozciągnięcie uchwalonego przez Najjaśniejszego Pana prowizorycznego regulaminu taxalnego dla duchownego sądu małżeńskiego archidyecezyi Wiedeńskiej na inne dyjecezyje.

Na podstawie Najwyższego Postanowienia z dnia 19. Sierpnia 1857 r. dozwala Ministeryjum Wyznań i Oświecenia, ażeby przepisane i pobierane były taxy wedle prowizorycznego regulaminu taxalnego, uchwalonego przez Najjaśniejszego Pana dla sądu małżeńskiego archidyecezyi Wiedeńskiej (Dziennik Praw Państwa,

*) Dziennik Rządu Krajowego dla Okręgu Administracyjnego Krakowskiego, Rok 1855, Oddział pierwszy, Zeszyt XIX, Nr. 73, stronica 247.

***) Tamże, Rok 1858, Oddział pierwszy, Zeszyt VIII, Nr. 34, stronica 139.

****) Tamże, Zeszyt I, Nr. 2, stronica 2.

Przemysl (lateinischen und griechisch-katholischen Ritus), Spalato, Ragusa, Sebenico, Pesina und Cattaro; endlich von den geistlichen Ehegerichten der lateinisch-katholischen Diöcese von Siebenbürgen, der Erzdiöcese von Fogaras und der Diöcese von Szamos-Ujvár (griechisch-katholischen Ritus) die Tagen nach Maßgabe der für das Ehegericht der Wiener Erzdiöcese Allerhöchst genehmigten provisorischen Tagordnung (Reichs-Gesetz-Blatt, XLIII. Stück, Nr. 216*) vorgeschrieben und eingehoben werden können.

Graf Thun m. p.

53.

Erlaß des Ministeriums für Cultus und Unterricht vom 6. April 1858,

(Reichs-Gesetz-Blatt, XIV. Stück, Nr. 53, ausgegeben am 13. April 1858),

giltig für den ganzen Umfang des Reiches,

betreffend die Anwendung der Allerhöchst genehmigten provisorischen Tagordnung der geistlichen Ehegerichte auf die der Militärgränze angehörigen und die übrigen der Militärjurisdiction unterstehenden Personen.

Auf Grund der Allerhöchsten Entschließung vom 19. August 1857 wird im Einvernehmen mit dem k. k. Armee-Ober-Commando gestattet, daß die für die civilgeistlichen Ehegerichte provisorisch festgesetzte Tagordnung auch auf die, der Militärgränze angehörigen Individuen, wenn deren Eheangelegenheiten bei den zuständigen Diöcesanehegerichten zur Verhandlung kommen, in soweit Anwendung zu finden habe, als denselben nicht in Gemäßheit des §. 3 der allgemeinen Bestimmungen der provisorischen Tagordnung vom 31. October 1857, (Reichs-Gesetz-Blatt Nr. 216**), und der Tarifpost 44 und 75 o) des Patentens vom 2. August 1850, (Reichs-Gesetz-Blatt Nr. 329), die Befreiung der vorgeschriebenen Tagen zukommt.

Bezüglich die übrigen, der Militärjurisdiction unterstehenden Personen hat in Fällen, wo dieselben in eine vor dem civilgeistlichen Ehegerichte zu pflegende Verhandlung verwickelt sind, die obcitirte Tagordnung, und zwar im Sinne der, mit dem k. k. Armee-Ober-Commando getroffenen Vereinbarung in der Art Anwendung zu finden, daß lediglich zu Gunsten der Mannschaft vom Feldwebel, Wachtmeister und Feuerwerker inclusive abwärts, dann zu Gunsten der mit den Unteroffiziers-Chargen äquiparirenden Militär-Unterparteien und Armeediener eine Befreiung von Entrichtung der Tagen in Gemäßheit des obigen Paragraphes der allgemeinen Bestimmungen der provisorischen Tagordnung Platz zu greifen hat.

Graf Thun m. p.

*) Landes-Regierungs-Blatt für das Krakauer Verwaltungsgebiet, Jahrgang 1857, Erste Abtheilung, XLIII. Stück, Nr. 216, Seite 632.

**) Ebenbaselbst.

Część XLIII, Nr. 216 *) przez sądy duchowne małżeńskie archidyecezyj Ołomuńca, Lwowa (obrzędki łacińskiego, grecko-katolickiego i ormiańskiego) i Zadrę, tudzież dyjecezyj biskupich Berna, Wrocławia (co do udziału Austryjackiego), Przemyśla (obrzędki łacińskiego i grecko-katolickiego), Splitu, Dobrownika, Sybenika, Hwaru i Kotoru; nakoniec przez duchowne sądy małżeńskie rzymsko-katolickiej dyjecezyi Siedmiogrodu, archidyecezyi Fogaras i dyjecezyi Samoszu-Ujvár (obrzędki grecko-katolickiego).

Hrabia **Thun** m. p.

53.

Rozządzenie Ministerstwa Wyznań i Oświecenia z dnia 6. Kwietnia 1858,

(Dziennik Praw Państwa, Część XIV, Nr. 53, wydana dnia 13. Kwietnia 1858),

obowiązujące w całym obrębie Państwa,

dotyczące zastosowania uchwalonego przez Najjaśniejszego Pana prowizorycznego regulaminu taxalnego sądów duchownych małżeńskich do osób, należących do Pogranicza Wojskowego i innych, jurysdykcyi wojskowej podlegających.

Na podstawie Najwyższego Postanowienia z dnia 19. Sierpnia 1857 r. dozwala się w porozumieniu z C. K. Nadkomendą Armij, ażeby regulamin taxalny, prowizorycznie dla sądów małżeńskich cywilno-duchownych ustanowiony, zastosowanie miał także i do osób, należących do Pogranicza Wojskowego, których sprawy małżeńskie wytoczone będą przed właściwe sądy małżeńskie dyjecezalne, a to o tyle, o ile im nie przysłuży uwolnienie od tax przepisanych wedle §. 3 powszechnych Postanowień prowizorycznego regulaminu taxalnego z dnia 31. Października 1857 r., (Dziennik Praw Państwa Nr. 216 **), niemniej wedle pozycyi taryfowej 44 i 75 o) Patentu z dnia 2. Sierpnia 1850 r., (Dziennik Praw Państwa Nr. 329).

Co się tyczy innych osób, jurysdykcyi wojskowej podlegających, tedy do nich wyż przywiedziony regulamin taxalny w przypadkach, gdzie wchodzi do rozprawy przed cywilno-duchownym sądem małżeńskim, w myśl porozumienia z C. K. Nadkomendą Armij, w ten sposób zastosowany będzie, iż uwolnienie od opłaty tax stósownie do powyższego paragrafu ogólnych Postanowień prowizorycznego regulaminu taxalnego miejsce mieć winno tylko dla ludzi szeregowych od felfebła, wachmistrza i bombardyera łącznie idąc na dół, tudzież dla niższych stron i sług wojskowych na równi z szarżami podoficerskimi stojących.

Hrabia **Thun** m. p.

*) Dziennik Rządu Krajowego dla Okręgu Administracyjnego Krakowskiego, Rok 1857, Oddział pierwszy, Zeszyt XLIII, Nr. 216, stronica 632.

Tamże.

54.

Erlaß des Finanzministeriums vom 9. April 1858,

(Reichs-Gesetz-Blatt, XIV. Stück, N. 54, ausgegeben am 13. April 1858),

womit die Ausprägung von Kronen und Halben Kronen und deren Annahme bei den Staatscassen angeordnet wird.

Von heute an werden in dem k. k. Hauptmünzamt zu Wien, und vom 1. Mai 1858 an, in den k. k. Münzämtern zu Carlsburg, Kreinitz, Mailand und Venedig, „Kronen“ zu $\frac{1}{50}$ des Pfundes feinen Goldes, und sobald als thunlich „Halbe Kronen“ zu $\frac{1}{100}$ des Pfundes feinen Goldes in Gemäßheit des Allerhöchsten Patentes vom 12. September 1857 (Reichs-Gesetz-Blatt, Nr. 169, Art. 13, 14 und 15*) ausgeprägt werden.

Auf Grund des Art. 16 des oben angeführten Allerhöchsten Patentes wird vorläufig hiermit unter Vorbehalt des jederzeitigen Herabsetzens dieser Werthe gestattet, daß „Kronen“ und „Halbe Kronen“ bis einschließlich 31. October 1855 zu allen Zahlungen an k. k. Cassen und Einhebungsämtern in dem Werthe von 13 fl. 6 kr. C. M. oder 39.30 österreichische Lire und bezüglich 6 fl. 33 kr. C. M. oder 19.65 österreichische Lire verwendet werden können.

Das Verhältniß des inneren Werthes der „Krone“ zu dem, des kaiserlichen Ducaten und des lombardisch-venetianischen Sovrano ist Folgendes:

$$\begin{array}{l}
 1 \text{ Krone ist gleich } \left\{ \begin{array}{l} 2 \frac{9052}{10000} \text{ Ducaten.} \\ 0 \frac{9805}{10000} \text{ Sovran.} \end{array} \right. \\
 1 \text{ Ducaten ist gleich } 0 \frac{3442}{10000} \text{ Krone.} \\
 1 \text{ Sovran ist gleich } 1 \frac{0198}{10000} \text{ Krone.}
 \end{array}$$

Freiherr von **Bruck** m. p.

*) Landes-Regierungs-Blatt, für das Krafauer Verwaltungsgebiet, Jahrgang 1857, Erste Abtheilung, XXXIII. Stück, N. 169, Seite 380.

54.

Rozrządzenie Ministerstwa Skarbu z dnia 9. Kwietnia 1858,

(Dziennik Praw Państwa, Część XIV, Nr. 54, wydana dnia 13. Kwietnia 1858),

mocą którego zarządzeniem jest bicie koron i półkoron, tudzież ich przyjmowanie w kasach rządowych.

Od dnia dzisiejszego zaczawszy, wybijane będą w C. K. głównym urzędzie menniczym we Wiedniu, zaś od 1. Maja w C. K. urzędach menniczych w Karlsburgu, Kremnicy, Medyolanie i Wenecyi „korony“ wagi $\frac{1}{50}$ funta złota czystego, a jak najrychlej „półkorony“ wagi $\frac{1}{100}$ funta złota czystego, stósownie do Najwyższego Patentu z dnia 19. Września 1857 r. (Dziennik Praw Państwa, Nr. 169 art. 13, 14 i 15 *).

Na podstawie art. 16 wyż przytoczonego Najwyższego Patentu dozwala się uprzednio z zastrzeżeniem każdorazowego zniżenia wartości poniższych, ażeby „korony“ i „półkorony“ aż łącznie do dnia 31. Października 1858 r. przyjmowane były przy wszelkich spłatach do C. K. kas i urzędów poborowych w wartości 13 złr. 6 kr. m. k. czyli 39.30 lir Austryjackich a względnie 6 złr. 33 kr. m. k. czyli 19.65 lir Austryjackich.

Stósunek wewnętrznej wartości „korony“ do Cesarskiego dukata tudzież do Lombardzko-Weneckiego szufryna jest następujący:

1 korona jest wartości	$\left\{ \begin{array}{l} 2\frac{9052}{10000} \text{ dukata.} \\ 0\frac{9805}{10000} \text{ szufryna.} \end{array} \right.$
1 dukat jest wartości	
1 szufryn jest wartości	$1\frac{0198}{10000}$ korony.

Baron **Bruck** m. p.

*) Dziennik Rządu Krajowego dla Okręgu Administracyjnego Krakowskiego, Rok 1857, Oddział pierwszy, Zeszyt XXXIII, Nr. 169, stronica 380.

